

Zaślubiny z Bałtykiem - Koszalin był przed Kołobrzegiem

Wpisany przez TR

sobota, 14 czerwca 2014 14:16 - Poprawiony niedziela, 15 czerwca 2014 02:19

No... może nie do końca, ale to właśnie 1. Brygada Kawalerii, która 17 marca 1945 roku dokonała w Mrzeżynie zaślubin Polski z morzem, a więc dzień przed słynnymi zaślubinami w Kołobrzegu, stacjonowała później w Koszalinie. Co bardzo ważne, w 1920 roku zaślubin dokonywano z koni, Mrzeżyno nawiązywało więc do tej tradycji w większym stopniu niż Kołobrzeg, gdzie zaślubin dokonywała piechota. Niby szczegół, ale w tradycji wojskowej takie szczegóły mają ogromne znaczenie.

Puck

Pierwsze zaślubiny odbyły się 10 i 11 lutego 1920 w Pucku, podczas zajmowania Pomorza przez wojska gen. Józefa Hallera. Traktat wersalski (28 czerwca 1919) przyznawał Polsce 140 kilometrów linii brzegowej Bałtyku (wliczając w to długość Półwyspu Helskiego). Było to znacznie mniej niż oczekiwano, ale państwo polskie gorzało na wszystkich granicach i musiało bronić dopiero co odzyskanej niepodległości. Według naocznego świadka uroczystości, por. marynarki Eugeniusza Pławskiego (późniejszy komandor, dowódca niszczyciela "Piorun" w akcji przeciwko pancernikowi "Bismarck") miała ona następujący przebieg:

Po przeglądzie wojska, generał Haller skierował się w stronę polowego ołtarza przy którym ks. biskup polowy w asyście biskupów z Pelplina i innych diecezji oraz przezacnego kapelana 1 Batalionu Morskiego, ks. Miegonia, odprawił Mszę Świętą. Po udzielonym przez biskupa błogosławieństwie, generał Haller w asyście gen. bryg. Skrzyńskiego skierował się po pochylni w stronę morza. Gdy konie stanęły w wodzie, generał Haller, patrząc przed siebie w stronę Bałtyku, wypowiedział mniej więcej następujące słowa:

- W imieniu Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej, ja generał broni Józef Haller obejmuję w posiadanie ten oto nasz prastary Bałtyk słowiański.

Po wypowiedzeniu tego zdania generał odebrał od adiutanta dwa platynowe pierścienie, z których jeden rzucił w morze, a drugi - identyczny - nałożył sobie na palec.

Kołobrzeg

Zaślubiny z Bałtykiem - Koszalin był przed Kołobrzegiem

Wpisany przez TR

sobota, 14 czerwca 2014 14:16 - Poprawiony niedziela, 15 czerwca 2014 02:19

Na następne zaślubiny z Bałtykiem trzeba było czekać niemal dokładnie 25 lat. W marcu 1945 roku 1. Armia Wojska Polskiego podeszła pod twierdzę Kołobrzeg. Zaciekle walki uliczne trwały od 4 do 18 marca. Po stronie polskiej straty wyniosły ponad 1100 zabitych i 2500 rannych. 18 marca odbyła się w Kołobrzegu uroczystość zaślubin z morzem. O godzinie 16.00 na tarasie i stoku fortu Ujście, obok gruzów latarni morskiej, stanęły w szeregu delegacje dwóch walczących na froncie wschodnim armii polskich. Po zakończeniu Mszy świętej, przy dźwiękach hymnu narodowego wciągnięto na maszt polską flagę. Kapral Franciszek Niewidziajło, weteran wojny z bolszewikami 1920 roku, wypowiedział słowa:

Przyszliśmy, do Ciebie Morze, po ciężkim i krwawym trudzie. Widzimy, że nie poszedł na darmo nasz trud. Przysięgamy, że Cię nigdy nie opuścimy. Rzucając pierścień w Twe fale, biorę z Tobą ślub, ponieważ tyś było i będziesz zawsze nasze.

Następnie kapral w asyście dwóch żołnierzy wszedł na kamienny mur i przy akompaniamencie honorowych salw rzucił do morza zaślubinowy pierścień.

Mrzeżyno było przed Kołobrzegiem

Taką kolejność zdarzeń znaleźliśmy dotąd z podręczników historii. Okazuje się jednak, że nie jest to cała prawda o tym rozdziale historii. Pomiędzy zaślubinami w Pucku 1920 roku, a tymi w Kołobrzegu 18 marca 1945 roku, były wcześniejsze zaślubiny - w Mrzeżynie, dzień przed ceremonią w Kołobrzegu. Gen. Haller dokonywał zaślubin z konią, a w Mrzeżynie dokonali tego polscy ułani z jedynej dużej jednostki kawaleryjskiej Wojska Polskiego na wschodnim teatrze działań wojennych - 1 Warszawskiej Brygady Kawalerii.

Brygada stacjonowała w Gryficach i stąd konno udała się 17 marca do Mrzeżyna. Najpierw odbył się obrzęd pojenia koni w morzu, stary zwyczaj kawaleryjski oznaczający objęcie w posiadanie ziem leżących nad wodami. Pamiętać trzeba, że znaczna część żołnierzy, podoficerów i oficerów 1 Warszawskiej Brygady Kawalerii wywodziło się z przedwojennych pułków jazdy i było wychowanych na polskiej tradycji wojskowej.

Rotę ślubowania odczytał mjr Stanisław Arkuszewski. "Ślubuję ci, polskie morze, że ja, żołnierz Ojczyzny, wierny syn swego narodu..." - powtarzały konne szeregi polskiej kawalerii. Następnie dwaj zasłużeni ułani - kapral Suchorzewski i starszy ułan Kobyliński, odebrali dwa pierścienie i wrzucili je z koni do morza.

1 Warszawska Brygada Kawalerii stacjonowała po zakończeniu działań wojennych w Koszalinie

Zaślubiny z Bałtykiem - Koszalin był przed Kołobrzegiem

Wpisany przez TR

sobota, 14 czerwca 2014 14:16 - Poprawiony niedziela, 15 czerwca 2014 02:19

i formowała się tutaj w większy związek taktyczny, dywizję. Z istniejących przekazów wynika, że brała żywy udział w życiu miasta, uczestniczyła w rozminowaniu i odgruzowywaniu Koszalina. Słowem, Koszalin znów wyprzedził Kołobrzeg!!!

* * * * *

Przedstawiona kolejność zdarzeń znajduje potwierdzenie w Wikipedii. Pod hasłem "Zaślubiny Polski z morzem" podane są trzy wydarzenia:

- 10 lutego 1920 - Puck - generał Józef Haller
- 17 marca 1945 - Mrzeżyno - ułan kapral Sochaczewski
- 18 marca 1945 - Kołobrzeg - kapral Franciszek Niewidziajło

Według różnych źródeł, trzy dni wcześniej, 12 marca, w Mrzeżynie, zaślubin dokonała 4 Brygada Artylerii Przeciwpancernej, która jednak nie było rozlokowana po wojnie na Pomorzu, ale w Pszczynie na Śląsku. Dwa dni przed Mrzeżynem, 15 marca 1945 roku, w położonym bardziej na zachód Dziwnówku zaślubin miała dokonać 2 Warszawska Dywizja Piechoty. Chronologicznie były to więc pierwsze od 1920 roku zaślubiny Polski z morzem. Ciekawostką jest, że w dywizji tej walczył ówczesny podporucznik Wojciech Jaruzelski, dowodząc oddziałem zwiadu w składzie 5 pułku piechoty. Po wojnie dywizja najpierw trafiła na Śląsk, później stacjonowała w obszarze Radom-Częstochowa. Oddalenie od morza nie sprzyjało kultywowaniu morskich tradycji.

Wieczysta wierność Polskiemu Morzu

Dziś w Mrzeżynie, w miejscu zaślubin stoi pomnik z lancami kawaleryjskimi. Napis z orłem piastowskim głosi:

**W tym miejscu 17 marca 1945
wrzucając pierścienie
w fale Bałtyku żołnierze
I Warszawskiej Brygady
Kawalerii Wojska Polskiego
ślubowali wieczystą wierność
Polskiemu Morzu.**

Zaślubiny z Bałtykiem - Koszalin był przed Kołobrzegiem

Wpisany przez TR

sobota, 14 czerwca 2014 14:16 - Poprawiony niedziela, 15 czerwca 2014 02:19

Oprac.: TR

(1) Zaślubiny Polski z morzem w 1920 roku według Zygmunta Wierciaka; (2) "Zaślubiny Polski z morzem" (1920) - obraz Wojciecha Kossaka; (3) pomnik zaślubin z morzem w Mrzeżynie, foto: JDavid; (4) żołnierze 4 Dywizji Piechoty dokonują zaślubin z morzem w Kołobrzegu, 18 marca 1945 roku, fotografia Józefa Rybickiego.

{gallery}bałtyk/historia/14_06_14_zaslubiny_z_morzem{/gallery}